

Sygn. akt III UK 64/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 grudnia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Roman Kuczyński (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Zbigniew Myszka

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z odwołania A. K.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych
o prawo do emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 3 grudnia 2014 r.,
skargi kasacyjnej odwołującej się
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 14 listopada 2013 r.,

oddala skargę kasacyjną i nie obciąża wnioskodawczyni kosztami postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Organ rentowy - Zakład Ubezpieczeń Społecznych decyzją z dnia 12 marca 2013 r. odmówił A. K. prawa do emerytury w obniżonym wieku, ponieważ wnioskodawczyni nie udowodniła świadczenia pracy w warunkach szczególnych, a przedstawione świadectwa pracy w takich warunkach zawierają błędy formalne.

Sąd Okręgowy w R. wyrokiem z dnia 16 lipca 2013 roku oddalił odwołanie ubezpieczonej od powyższej decyzji. Sąd Okręgowy ustalił, że A. K., urodzona 26 lipca 1954 r., w dniu 12 lutego 2013 r. złożyła wniosek o przyznanie prawa do emerytury, przekładając na te okoliczność stosowne dokumenty. Organ rentowy uznał za udowodnione na dzień 1 stycznia 1999 r. okresy składkowe i nieskładkowe w wymiarze 28 lat 1 miesiąc i 29 dni, stwierdzając jednocześnie, że wnioskodawczynie nie udowodniła na ten dzień wymaganych 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Organ rentowy nie zaliczył do prac w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od 14 sierpnia 1973 r. do 19 lutego 1981 r. w Zakładach 1[...] na stanowisku zestawiacza mieszanek przy produkcji klejów kauczukowych oraz od 20 lutego 1981 r. do 30 czerwca 1992 r. w Zakładach [...] na stanowisku kontrolera jakości. Odnośnie spornego okresu pracy w Zakładach 1[...], zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w ocenie Sądu Okręgowego pozwala uznać ten okres zatrudnienia wnioskodawczynie do pracy w warunkach szczególnych, co stanowi 7 lat, 6 miesięcy i 5 dni 5. W tym okresie istotnie wnioskodawczynie pracowała w pełnym wymiarze czasu pracy przy produkcji klejów, co potwierdził świadek T. G. mistrz produkcji i jej przełożony, opisując dokładnie czynności jakie wykonywała na stanowisku zestawiacza mieszanek i roztworów. Sąd dał wiarę tym zeznaniom, ponieważ są zgodne zarówno z wyjaśnieniami wnioskodawczynie jak i z dokumentami zgromadzonymi w aktach osobowych. Powyższe okoliczności stanowiły podstawę do przyjęcia, że w tym okresie skarżąca pracowała stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych na stanowisku zestawiacza mieszanek i roztworów przy produkcji klejów kauczukowych wymienionym w wykazie A, dział IV poz. 18 (Produkcja klejów, kitów oraz surowców, półproduktów i środków pomocniczych do ich wytwarzania) stanowiącego załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.). W Zakładach 2[...] wnioskodawczynie głównie pracowała w laboratorium chemicznym, gdzie sprawdzała wszystkie materiały

chemiczne potrzebne do produkcji kondensatorów. Badała tam tworzywa ceramiczne, pastę srebrową sprawdzając zawartość srebra w paście. W laboratorium szkodliwe były środki do mycia płytek ceramicznych tj.: opary uwalniane z rozpuszczalników, acetonu, trójchloroetyleny, benzyny, chromianu potasu. Ubezpieczona pracowała także bezpośrednio na wydziałach, najczęściej tam gdzie robiono kondensatory płytkowe. Pracowało tam około 50 osób. Na pierwszym wydziale pracował formierz, wypalacz, rozciągacz, na drugim wydziale monter podzespołów, lakiernik, monter kondensatorów bezkońcówkowych. Wykonywano tam srebrzenie, wypalanie i lutowanie kondensatorów. Pieców do wypalania było 5. Pracownicy srebrzyli płytki na sitodruku. Płytki ceramiczne układano na szablonie, pastą srebrną za pomocą packi smarowano płytki, potem wkładano je do pieca. Były tam stanowiska, gdzie wkładano płytki w cynę, płukano w płynie a potem sprawdzano trwałość srebrzenia. Na innych stanowiskach zajmowano się lutowaniem płytek. Laboratorium było wydzielonym pomieszczeniem na hali produkcyjnej, gdzie znajdował się piec laboratoryjny. Skarżąca przeprowadzała tam próby dotyczące poprawności wyprodukowanych kondensatorów. Srebrzyła płytkę i badała jej wytrzymałość pod kątem przyczepności warstw srebrzonych do powierzchni płytki. Płytki należało wtedy wysuszyć, wypalić w piecu, umyć w trójchloroetylenie. Wnioskodawczynie otrzymywała dodatek za pracę szkodliwą. Zakład wydał jej świadectwo pracy w warunkach szczególnych, jako kontrolerowi jakości.

W świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, zdaniem Sądu Okręgowego, brak było podstaw do uznania, że wnioskodawczynie w tym okresie wykonywała prace w warunkach szczególnych. Sąd wskazał, że Zakłady 2[...] podlegały pod Ministerstwo Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego, dlatego stanowisko wnioskodawczynie należało odnieść do prac wymienionych jako prace szczególne w wykazie A, dział III, poz. 67-90 (prace różne w hutnictwie i przemyśle metalowym) wyżej cytowanego rozporządzenia. W dziale tym wymienione były między innymi prace dotyczące metalizowania, lutowania, obsługi stanowisk ogniowych, które - zdaniem Sądu - można odnieść do prac wykonywanych w

Zakładzie 2[...]. Na halach produkcyjnych stanowiska pracy odpowiadały pracom wymienionym w wykazie. W ocenie Sądu stanowisko kontrolera jakości, które zajmowała wnioskodawczynie odpowiadało pracy określonej w wykazie A, dział XIV, poz. 24 - kontrola jakości produkcji na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie.

Skarżąca jednak nie spełniała koniecznego warunku zaliczenia pracy na tym stanowisku do prac w warunkach szczególnych tj.: wykonywania takiej pracy stale i bezpośrednio na wydziale produkcyjnym. Wnioskodawczynie głównie prace kontrolne wykonywała w laboratorium. Potwierdzili to świadkowie: D. M. oraz Z. P. Ponadto sama wnioskodawczynie przyznała, że 60 % czasu pracy spędzała w laboratorium. Również w świadectwie pracy w warunkach szczególnych zaznaczono, że pracę wykonywała w laboratorium chemicznym. W oparciu o te dowody Sąd przyjął, że wnioskodawczynie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy nie wykonywała kontroli jakości produkcji bezpośrednio na wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane były prace wymienione w wykazie. Ponadto Sąd Okręgowy orzekł, że nawet gdyby przyjąć, jak twierdziła wnioskodawczynie, że w niniejszej sprawie do jej pracy można stosować dział V wykazu (prace w budownictwie i przemyśle budowlanym), zgodnie z wystawionym przez pracodawcę świadectwem pracy w warunkach szczególnych, gdzie wymieniono prace zarabiacza tworzyw ceramiki elektrotechnicznej oraz zestawiacza surowców i mieszanek, to pomimo, że takie stanowiska na wydziale produkcyjnym występowały, to jednak ustalony w niniejszym postępowaniu charakter pracy skarżącej jako kontroler jakości polegał na sprawowaniu kontroli nad takimi pracami, a taka kontrola nie była stała i w pełnym wymiarze czasu pracy, skoro 60 % czasu pracy na tym stanowisku było świadczone w laboratorium chemicznym. Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy stwierdził, że wnioskodawczynie nie udowodniła wymaganego piętnastoletniego okresu pracy w warunkach szczególnych i nie spełniła przesłanek uprawniających do nabycia prawa do emerytury w wieku wcześniejszym określonych art. 184 ustawy emerytalnej.

Na skutek apelacji ubezpieczonej Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 14 listopada 2013 r. oddalił apelację. Sąd drugiej instancji stwierdził, że Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń

faktycznych i ocenił materiał dowodowy zgodnie z zasadami proceduralnymi, nie przekraczając granic zakreślonych w art. 233 § 1 k.p.c. W ocenie Sądu wywody apelacji sprowadzające się do podważenia oceny dowodów dokonanej przez Sąd Okręgowy stanowiły jedynie polemikę z prawidłowymi ustaleniami tego Sądu. Sąd Okręgowy wyczerpująco w uzasadnieniu wypowiedział się, co do powodów, dla których odmówił uznania spornego okresu za pracę w warunkach szczególnych i Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do uznania, że przy tej ocenie została przekroczona granica swobodnej oceny dowodów i naruszony został przepis art. 233 § 2 k.p.c. Sąd Apelacyjny w całej rozciągłości podzielił zarówno ustalenia faktyczne, jak i wnioski prawnicze zawarte w motywach zaskarżonego wyroku. W ocenie Sądu Apelacyjnego skarżąca argumentami przytoczonymi w apelacji w żaden sposób nie podważyła zasadności stanowiska Sądu pierwszej instancji. Apelacja zawierała jedynie własną ocenę faktów odmienną od przyjętej przez Sąd Okręgowy oraz interpretację definicji pracy w warunkach szczególnych jako każdej pracy wykonywanej w warunkach szkodliwych dla zdrowia, czego potwierdzeniem miałby być wykaz stanowisk pracy w Zakładach 2[...], z którego wynikało, że nawet stanowisko pracy sprzątaczkii na hali i hydraulika i robotnika magazynowego były uznawane jako stanowiska pracy w warunkach szczególnych z podaniem odpowiedniej pozycji wykazu A. Sąd zgodził się z wnioskodawczynią, że wykonywana przez nią praca była wykonywana w warunkach szkodliwych dla zdrowia, jednakże ta okoliczność nie przesądzała o uznaniu takiej pracy za wykonywaną w warunkach szczególnych określonych w wykazie A stanowiącym załącznik do powołanego rozporządzenia. W tej sytuacji Sąd Apelacyjny uznał, że zaskarżony wyrok w pełni odpowiada przepisom prawa, dlatego apelacja nie mogła być uwzględniona.

Powyższy wyrok ubezpieczona zaskarżyła w całości skargą kasacyjną. Jako podstawy skargi kasacyjnej wskazała rażące naruszenie prawa materialnego: - art. 32 ust. 1, ust. 2 i ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz § 1 ust. 1, § 2 ust. 1, § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w związku z postanowieniami działu XIV pkt 24 wykazu A

stanowiącego załącznik do tego rozporządzenia przez przyjęcie, że jej praca w charakterze kontrolera jakości, w oparach chemicznych i wysokich temperaturach nie była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, co skutkowało nie zaliczeniem tej pracy do pracy wykonywanej w szczególnych warunkach i stwierdzeniem braku przesłanek do nabycia wcześniejszej emerytury; - art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z § 2 ust. 1, § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w związku z postanowieniami działu XIV pkt 24 wykazu A stanowiącego załącznik do tego rozporządzenia i w konsekwencji uznanie, że nie legitymuje się wymaganym 15 - letnim okresem pracy w warunkach szczególnych, przy kontroli jakości produkcji na wydziałach oraz w tzw. „laboratorium chemicznym”, stanowiącym integralną część wydziału, w których jako podstawowe wykonywane były prace wymienione w wykazie jako prace w szczególnych warunkach.

Ponadto w skardze powołano naruszenie przepisów postępowania: - art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. poprzez zastosowanie prawa materialnego do niedostatecznie jasno ustalonego stanu faktycznego, brak odniesienia się Sądu drugiej instancji do całokształtu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, ogólnikowe potraktowanie zarzutów apelacji; - art. 224 § 1 k.p.c., art. 227 k.p.c., art. 235 k.p.c., art. 236 k.p.c., art. 244 k.p.c., art. 316 § 1 k.p.c., art. 328 § 2 k.p.c., art. 378 § 1 k.p.c., art. 382 k.p.c. i art. 387 k.p.c., art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c., polegającego na: - zaniechaniu ustosunkowania się do wszystkich zarzutów zawartych w apelacji i jej uzasadnieniu; - zaniechaniu oceny prawidłowości postępowania przed Sądem pierwszej instancji; - odmowie wiarygodności dokumentom załączonym przez wnioskodawczynię do akt niniejszej sprawy w postaci świadectwa pracy w szczególnych warunkach, kart wynagrodzeń z których wynikało, że wnioskodawczyni stale pobierała dodatek za pracę w szkodliwych warunkach, zaniechaniu ustalenia czy i w jakim zakresie wnioskodawczyni jako kontroler jakości w zakładowym laboratorium, mieszczącym się w wydziale produkcyjnym wykonywała czynności w warunkach bezpośrednio narażających na szkodliwe dla zdrowia czynniki w postaci oparów chemicznych i

wysokiej temperatury; - braku przekonującego wyjaśnienia dlaczego Sąd przyjął (ocenił), że w rozpatrywanej sprawie, część codziennego czasu pracy A. K. w laboratorium zakładowym (w oparach chemicznych o wyższym stężeniu niż na samej hali i przy wysokiej temperaturze - w pomieszczeniu tym stał piec do wypalania płytek ceramicznych w temperaturze 1.200° C), nie odnosiła się do zakresu kontroli jakości produkcji, o której mowa w pkt 24 działu XIV wykazu A załącznika do powołanego rozporządzenia oraz w poz. 24 działu XIV załącznika nr 1 do Zarządzenia nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 roku (Dziennik Urzędowy Ministerstwa Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego nr 1-3 z dnia 29 czerwca 1985 roku). Skarżąca wniosła o zmianę orzeczenia Sądu Apelacyjnego przez uwzględnienie jej odwołania i ustalenie dla niej prawa do emerytury - ewentualnie - o uchylenie zaskarżonego orzeczenia Sądu Apelacyjnego z dnia 14 listopada 2013 r. oraz orzeczenia Sądu Okręgowego z dnia 16 lipca 2013 r. i skierowanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Okręgowy oraz rozstrzygnięcia o kosztach postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna podlega oddaleniu, gdyż rozstrzygnięcie Sądu drugiej instancji odpowiada prawu. Zgodnie z art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet oraz okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet. Z kolei w myśl § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął

wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiet oraz ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Pracą w warunkach szczególnych jest przy tym praca świadczona stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowiskach wskazanych w załączniku A do rozporządzenia z 7 lutego 1983 r. (§ 1 i § 2 rozporządzenia). Normatywne rodzaje prac w szczególnych warunkach wyróżnia kryterium merytoryczne i formalne; pierwsze dotyczy wykonywania stale i w pełnym wymiarze takiej pracy, warunkiem drugiego jest wymienienie jej w rozporządzeniu z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Praca która nie spełnia łącznie obu kryteriów nie uprawnia do emerytury w niższym wieku emerytalnym określonym w tym rozporządzeniu. Nawet jeżeli pracodawca uznał pracę na danym stanowisku za pracę w szczególnych warunkach, taki pracownik może nie otrzymać wcześniejszej emerytury. ZUS odmówi jej bowiem, gdy nie była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy (por. wyrok Sądu Najwyższego z 25 maja 2010 r., I UK 3/10, Monitor Prawa Pracy 2010/8/394). Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Decydującą rolę w analizie charakteru pracy ubezpieczonego z punktu widzenia uprawnień emerytalnych ma zatem możliwość jej zakwalifikowania pod którąś z pozycji wspomnianego załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów. W świetle art. 32 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych pracami w szczególnych warunkach nie są bowiem wszelkie prace wykonywane w narażeniu na kontakt z niekorzystnymi dla zdrowia pracownika czynnikami, lecz jedynie takie, które zostały rodzajowo wymienione w tymże rozporządzeniu. Wykonywanie pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy oznacza, że pracownik nie ma powierzonych innych obowiązków jak tylko te, które dotyczą pracy w szczególnych warunkach. Wskazać jednak należy, że wynikające z wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia przyporządkowanie danego rodzaju pracy do

określonej branży ma istotne znaczenie dla jej kwalifikacji jako pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 32 ust. 1 ustawy emerytalnej (por. wyrok z dnia 1 czerwca 2010 r., II UK 21/10, w którym zajęto stanowisko, że „wyodrębnienie poszczególnych prac ma charakter stanowiskowo-branżowy. Pod pozycjami zamieszczonymi w kolejnych działach wykazu wymieniono bowiem konkretne stanowiska przypisane danym branżom, uznając je za prace w szczególnych warunkach uprawniające do niższego wieku emerytalnego. Taki sposób kwalifikacji prawnej tychże prac nie jest dziełem przypadku. Specyfika poszczególnych gałęzi przemysłu determinuje charakter świadczonych w nich prac i warunki, w jakich są one wykonywane, ich uciążliwość i szkodliwość dla zdrowia. Nie można zatem swobodnie czy wręcz dowolnie, z naruszeniem postanowień rozporządzenia, wiązać konkretnych stanowisk pracy z branżami, do których nie zostały one przypisane w tym akcie prawnym”). Również w wyroku z dnia 3 czerwca 2008 r., I UK 381/07 Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że przyporządkowanie określonej pracy do określonej w wykazie branży przemysłowej ma istotne znaczenie dla jej kwalifikacji jako pracy w warunkach szczególnych, gdy uciążliwość i szkodliwość pracy dla zdrowia wynika właśnie z jej branżowej specyfiki (por. też postanowienie Sądu Najwyższego z 8 maja 2012 r., II UK 25/12, Legalis; wyrok Sądu Najwyższego z 19 marca 2012 r., II UK 166/11, Legalis; postanowienie Sądu Najwyższego z 14 marca 2012 r., I UK 406/11, Legalis). Zatem za ugruntowane należy uznać stanowisko Sądu Najwyższego, że przyporządkowanie danego rodzaju pracy do określonej branży ma istotne znaczenie dla jej kwalifikacji jako pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 32 ust. 1 ustawy emerytalnej. Przenosząc powyższe rozważania ogólne na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, że trafnie Sąd Apelacyjny ustalił, że zebrany w sprawie materiał dowodowy nie pozwala na przyznanie wnioskodawczyni emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych albowiem nie udowodniła ona, że pracowała w takich warunkach co najmniej przez 15 lat. W świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego bezspornym było, że Zakłady 2[...] podlegały pod Ministerstwo Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego, dlatego stanowisko wnioskodawczyni należało odnieść do prac wymienionych jako prace szczególne w wykazie A, dział III, poz. 67-90 (prace różne w hutnictwie i

przemysle metalowym) wyżej cytowanego rozporządzenia. W dziale tym wymienione były między innymi prace dotyczące metalizowania, lutowania, obsługi stanowisk ogniowych. Charakterowi prac wykonywanych w Zakładzie 2[...] na halach produkcyjnych odpowiadały prace wymienione w wykazie. Jednakże wykonywana praca skarżącej odpowiadająca czynnościom, jakie wykonują laboranci nie została ujęta w wykazie A, dział III rozporządzenia. Również stanowisko kontrolera jakości, które zajmowała wnioskodawczyni mimo prawnej możliwości zaliczenia tej pracy do wykazu A, dział XIV (prace różne), poz. 24 - kontrola jakości produkcji na oddziałach i wydziałach, nie mogło mieć w niniejszej sprawie zastosowania. Praca ta nie była świadczona stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowiskach wskazanych w załączniku A do rozporządzenia z 7 lutego 1983 r. (§ 1 i § 2 rozporządzenia). Charakter pracy skarżącej jako kontroler jakości polegał na sprawowaniu kontroli nad takimi pracami, a taka kontrola nie była stała i w pełnym wymiarze czasu pracy, skoro 60 % czasu pracy na tym stanowisku było świadczone w laboratorium chemicznym. Podnoszone argumenty skarżącej, zgodnie z którymi w laboratorium panowały bardziej szkodliwe warunki niż na wydziałach produkcji stanowią jedynie niczym nie popartą polemikę z ustaleniami faktycznym dokonanymi przez Sądy w niniejszym postępowaniu. Skarżąca na etapie postępowania przed Sądem Najwyższym, pomimo że ustalenia w niniejszej sprawie były zgoła odmienne twierdzi, że występowały tam opary chemiczne o wyższym stężeniu niż na samej hali oraz panowała tam bardzo wysoka temperatura, ponieważ w pomieszczeniu tym stał piec do wypalania płytek ceramicznych w temperaturze 1.200° C. Odmierna ocena przeprowadzona przez Sąd odwoławczy w powyższym zakresie, nie może być oceniona jako naruszenie art. 233 § 1 w związku z art. 382 Kodeksu postępowania cywilnego. Sąd drugiej instancji kieruje się w prowadzeniu postępowania dowodowego regułami art. 382 i art. 381 k.p.c. Może przy rozpoznaniu apelacji naprawić ewentualne błędy Sądu pierwszej instancji, ale nie może tego czynić w ich zastępstwie, a więc poszukiwać zarówno okoliczności spornych, jak dowodów dla ich wyjaśnienia. Nie jest rzeczą Sądu drugiej instancji ponowne rozpoznawanie sprawy w sensie prowadzenia postępowania dowodowego od nowa i w odniesieniu do okoliczności, które nie były przedmiotem badania przez Sąd pierwszej instancji, na którym spoczywa ciężar

proceeding of the evidence. The court of the first instance, aiming at a correct and quick resolution of the case, established the facts in dispute between the parties and whether and what evidence should be conducted in order to clarify them. It issued a ruling determining the evidence and facts subject to proof, and then conducted the evidence, guided by the aim of full concentration of the evidence material. In this way, the principle of the concentration of evidence is established, in the sense of which the conduct of the evidence proceeding should be done by the court of the first instance. The court of the second instance does not collect evidence, but - as stated in art. 382 k.p.c. - rules on the basis of the evidence material gathered so far, which can only supplement and use as the basis of the ruling. Such supplementation is possible and admissible only when the facts of the case indicate such a need. In the present case, such a need did not arise, because in the first instance proceeding the evidence material was complete and was not questioned in the laboratory by the parties. From the findings it resulted that the laboratory was a separate room in a production hall, where a laboratory furnace was located. The complainant conducted there tests concerning the quality of produced condensers. In the jurisprudence of the Supreme Court it is generally accepted, that it does not constitute a justified basis for a cassation appeal with the result of the evidence proceeding and the assessment made within the limits of the free assessment of evidence by the courts ruling on the basis of art. 233 § 1 k.p.c., unless it is shown that in its conduct there was a violation of the nature of the proceedings. This view was expressed many times in the judgment of 14 February 1997, II UKN 89/96 (OSNAPiUS 1997 nr 21, poz. 426); judgment of 18 February 1997, II UKN 77/96 (OSNAPiUS 1997 nr 21, poz. 427); judgment of 27 February 1997, I PKN 25/97 (OSNAPiUS 1997 nr 21, poz. 420). The non-qualification of the activities of the quality controller to work in specific conditions and the finding that the complainant did not perform them permanently and in full working time in the sense of § 2 ust. 1 of the regulation, led the court of appeal to the conclusion, that the complainant does not meet the conditions for retirement on the basis of art. 184 in connection with art. 32 of the retirement law. This conclusion was raised in the cassation appeal with the allegation, that since the findings constitute the basis

zaskarżonego wyroku wynika, że część codziennego czasu pracy ubezpieczonej świadczonej w laboratorium zakładowym (według jej twierdzeń) w oparach chemicznych o wyższym stężeniu niż na samej hali i przy wysokiej temperaturze - to praca w takim charakterze winna również być włączona do zakresu kontroli jakości produkcji, o której mowa w pkt 24 działu XIV wykazu A załącznika do powołanego rozporządzenia. W związku z taką konstrukcją zarzutu należy stwierdzić, że uznanie określonych czynności za prace wykonywane w szczególnych warunkach (na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie) - wbrew założeniu skarżącej - nie należy do sfery ustaleń faktycznych, ale mieści się w płaszczyźnie ich kwalifikacji prawnej. Sąd drugiej instancji dokonał właściwej kwalifikacji prawnej, stwierdzając, że pod wskazaną pozycją wykazu taką kontrolę jakości można zaliczyć wyłącznie do „prac różnych” pod warunkiem wykonywania tej kontroli bezpośrednio na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie. Brak wyszczególnienia stanowiska pracownika laboratorium w wykazie A, Dział III „W hutnictwie i przemyśle metalowym” oraz wydzielenie laboratorium chemicznego, jako odrębnego pomieszczenia - potwierdza stanowisko Sądu drugiej instancji, że ze względu na rodzaj przypisanych temu stanowisku i wykonywanych przez skarżącą czynności w wymienionym wyżej laboratorium – nie można było takiej pracy zaliczyć jako „prace różne” wymieniona w pkt 24 działu XIV wykazu A, skoro nie była to praca wykonywana na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie. W konsekwencji trafna jest ocena Sądu drugiej instancji, że wnioskodawczyni nie wykonywała stale i w pełnym wymiarze pracy w szczególnych warunkach wymienionej pod poz. 24 działu XIV wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia i nie spełniła przesłanek do emerytury na podstawie art. 184 w związku z art. 32 ustawy emerytalnej.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji, na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c.

